



PODROBNĚ ZAOŠTRĚNO

OBEC VELKÉ POPOVICE, VELKOPOPOVICKO

Obec Velké Popovice leží 25 km jihovýchodně od Prahy, její rozloha činí 1562 ha a sdružuje přilehlé obce Brtnice, Dub, Dubiny, Krámský, Klenové, Křivá Ves, Lovjovice, Mokřany a Řepčice. Jižním okrajem zasahuje obec do Přírodního parku Velkopopovicko. Jedná se o jednu z nejpůvodnějších krajín východního okraje Prahy a jeho územím prochází naučná stezka „Krajinou barona Ringhofferů“.

První zmínka o Velkých Popovicích není přesně datována, mluví se o osadě s názvem Adamovice. První záznam o osadě a farnosti je z roku 1332. Zajímavostí je, že v roce 1400 připadla osada přímo králi Václavovi a jejím patronem byl Jan z Popovic. V listopadu roku 1420 popovickou tvrz, která stála pravděpodobně na Dalešce, dobyli husité. Tehdejší majitel Popovic Jiří z Krejtanu postavil roku 1560 tvrz novou, a to na místě dnešní nejstarší budovy pivovaru. Traduje se, že už tehdy se tam vařilo pivo. Kroniky praví, že pod novou tvrzí vedly chodby až na Dalešku. V roce 1870 koupil panské državy Velké Popovice František Ringhoffer a začal rozvíjet průmyslovou výrobu. Roku 1874 dostavěl jeho synovec zdejší pivovar. Pivo pod značkou Velkopopovický Kozel se zde vaří dodnes a každoročně se v pivovaru koná slavnost Den Kozla, na kterou se sjíždějí tisíce návštěvníků.

Kostel Panny Marie Sněžné byl postaven na přelomu 13. a 14. století a svou barokní podobu získal v roce 1690 za správy řádu Benediktýnů. V roce 1897 byla loď kostela prodloužena. Hlavní oltář pochází z roku 1861 a je v novorománském stylu. V roce 2002 byl při rekonstrukci omítek objeven zazděný portál. Do dnešní podoby se zachovala severní zeď, jižní část s portálem a přízemní věž. V roce 2019 se do kostela iniciativou místních občanů navrátili 2 zvony – s názvem Velkopopovický Sv. Václav a Vladimír, které doplnili stávající umíráček a zvon s reliéfem Panny Marie. Chloubou kostela jsou varhany, vyrobené roku 1897 v dílně Gebrüder Rieder a rekonstruované v roce 2007. Před kostelem stojí pískovcová socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1831. Hluboko do historie sahá i vznik popovické školy, první zmínka o škole je již v roce 1675.

PŘÍRODNÍ PARK VELKOPOPOVICKO

Vyhlášen v roce 1993 na ploše 22 km². Park se rozkládá jižně od obce, jedná se převážně o zalesněný kopcovitý terén. Typické jsou dubové lesy a remízky s žulovými balvany, kamenitá a členitá krajina s mnoha rybníky. Osa území je tvořena Křivoveským a Mokřanským potokem. Do krajiny jsou zasazeny vesnice podhorského typu, které často tvoří jen osady se sotva dvaceti domky. Zajímavá je i zachovalá zemědělská architektura, např. 300 let starý špejchar v Křivé Vsi. Územím prochází naučná stezka „Krajinou barona Ringhofferů“. Jedná se o jednu z nejpůvodnějších a nejpouštěnějších krajín východního okraje Prahy.

CÍLEM JE: Ochrana čistého životního prostředí a jedinečné krajiny, chráněné druhy rostlin a zdravé staré vzrostlé stromy, zachovaná původní přírodní symbióza rostlinných i živočišných druhů, téměř žádný vliv průmyslu na krajinu, výskyt kvalitních zdrojů podzemní vody.

Zdroj: www.vyletnik.cz

Historie Velkopopovicka: Linecká stezka, VI. díl

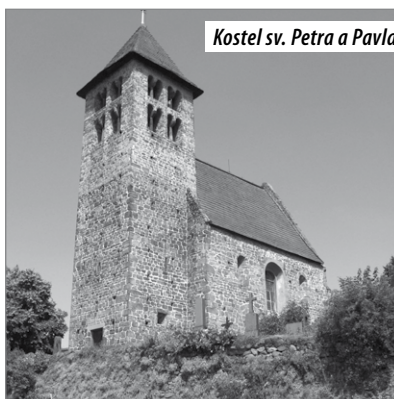
Václava Zimová, občanka Velkých Popovic, foto wikipedia.org a MONUDET

V dnešním, již posledním díle našeho putování se rozloučíme se středověkými stavbami, které se nacházely na Linecké stezce, jež procházela přes naše území. Doufáme, že se vám putování líbilo a třeba jste se i něco nového dozvěděli.

V minulém díle jsme se rozloučili v Ledcích a nyní přes Křiváček dojdeme do Městečka, součást obce Nespeky, a dále k mostu přes řeku do **Poříčí nad Sázavou**. Dnešní obec vznikla z bývalého panského (rytířského) sídla sloučením tří historických osad – Poříčí, Kouty a Balkovice. Linecká cesta přes Poříčí vedla, díky meandrovitě zatočené Sázavě, přes dobře přístupný a mělký brod, okolo kostelíku sv. Petra a Pavla, pokračovala podél Konopištského potoka dále na jih. Později se používal dřevěný, naposledy už i krytý most, který v 19. století nahradil most kamenný. **Románský kostel sv. Petra a Pavla** je nejstarší stavbou v Poříčí. Stojí na návrší po levé straně silnice z Prahy do Benešova. Tato žulová stavba v románském slohu z 11. století je zachovaná v původní podobě. Věž je vysoká 22 m, loď kostela je dlouhá 11 m a široká 7,60 m. Na zadní straně štítu lodi nad apsidou je pod okénkem vyhlouben kříž, kterým se označoval románský sloh. Osada Poříčí existovala na trase Linecké stezky již v 11. století. Zdejší brod si na rozdíl od týneckého udržel význam až do pozdního středověku.

Konopištský potok nazývaný na horním toku též Bystrá, nebo Bystřice je levostranný přítok řeky Sázavy v okrese Benešov ve Středočeském kraji. Délka jeho toku činí 33,0 km. Plocha povodí měří 90,2 km². Potok pramení jižně od Votic nedaleko osady Hostišov. Po celé své délce směřuje převážně severním směrem. Na jeho toku se nachází několik větších rybníků. Mezi Konopištěm a Poříčím nad Sázavou se vzhled lučního okolí potoka mění. Údolí je zde sevřené a zalesněné, koryto kamenité. Tento úsek je znám jako Měsíční údolí. Do Sázavy se potok vlévá v Poříčí nad Sázavou na 30,9 říčním kilometru v nadmořské výšce 264 m.

Výše proti proudu Sázavy na poloostrově Konopištského potoka a řeky stojí **Kostel sv. Havla**, též postaven v románském slohu, tentokrát z pískovcových kvádrů. Doba ani okolnosti vzniku tohoto románského kostela nejsou pro nedostatek písemných pramenů známy. Soudí se však, že byl postaven někdy ke konci 12. či na počátku 13. století. Už z této doby pochází dnešní hmota kostela složená z obdélné lodi, půlkruhové východní apsidy, krypty pod kněžištěm a dvou věží (severní věž je dnes zachována pouze do výše lodi). Kostel měl také románskou tribunu, která byla později nahrazena barokní kruchtou. Patří mezi nejvýznamnější památky románského stavitelství v českých zemích.



Kostel sv. Petra a Pavla

Jeho podzemní krypta je jednou ze čtyř krypt téhož stáří a druhu, které se v Čechách zachovaly v původní podobě.

V těsné blízkosti Poříčí, na levém břehu Sázavy, na břehu Benešovského potoka, nemohu opomenout tvrziště **Mrač**. První zmínky o Mrači pochází z roku 1318, z dob, kdy zde na tvrzišti zbudovaném na podlouhlém vejčitém pahrbku sídlil nechvalně zná-



Kostel sv. Havla

mý lapka Zdislav z Mrače. Jeho předkové tu však pobývali na dřevěném hrádku již v polovině 13. století. Z toho se dochovalo již jen tvrziště v podobě dvou pahorků, příkopu a valů, které je nejenom pro Mrač velmi významným dokladem dávné historie, způsobu života a úrovně osídlení této lokality. Proto je celý areál také zapsán jako registrovaná kulturní památka.

Opustíme nyní Lineckou cestu, která pokračuje do Benešova a dál na jih jako moderní E55. Vráťme se na pravý břeh Sázavy, do **Nespek**, pátrat po stezkách lokálního významu. Zde ústí do Sázavy **Mokřanský potok**. Proti jeho toku dojdeme přes Gabrhele a Mokřany až do **Velkých Popovic**. Pohodlnější cesta vede **údolím Pyšelského potoka** do Pyšel. První písemná zmínka o obci **Pyšely** pochází z roku 1295, kdy je jako její tehdejší majitel zmiňován Předbor z Pyšel. Historie obce ale pravděpodobně sahá až do 11. století, což dokládají četné archeologické nálezy i románský původ **kostela Povýšení sv. Kříže**. Je to stavba slohově velmi blízká kostelu sv. Petra v Poříčí nad Sázavou. Pochází pravděpodobně z 12. století, jeho dnešní podoba je výsledkem několika přestaveb, v 18. a 19. století. O vysokém stáří Pyšel svědčí i jejich pojmenování, odvozené pravděpodobně od středověkého slova pýšeti (těžce oddychovat, supět, míněno do kopce). Přes Pyšely, Zaječice, Dolní Lomnici a Bílý kámen vedla stará formanská cesta do Prahy. Místy je její hluboký úvoz stále patrný. ■

Tímto dílem se s Lineckou stezkou loučíme.